

Til Socialudvalget

26-08-2016

Sagsnr.
2016-0304985

Dokumentnr.
2016-0304985-2

Sagsbehandler
Frederik Brynaa Hansen

Notat om Socialforvaltningens brug af besøgsrestriktioner

På udvalgs mødet den 17. august 2016 bad Socialudvalget om et notat, der gennemgår, hvordan og hvornår Socialforvaltningen gør brug af lovens mulighed for at iværksætte besøgsrestriktioner til besøgende på boformer i tilbudsviften.

Indledende om besøgsrestriktioner

Reglerne om besøgsrestriktioner blev indført med virkning fra 1. juli 2011 på baggrund af anbefaling fra Ombudsmanden efter en række konkrete sager, hvor pårørende oplevede at blive pålagt eller truet med besøgsrestriktioner, der afskar dem fra at besøge slægtninge og venner m.v. på plejehjem og i plejeboligbebyggelse m.v. De konkrete sager satte fokus på behovet for at få klarlagt retsgrundlaget på området. Udgangspunktet for bestemmelserne er borgerens ret til selv at bestemme over egen bolig og grundsætningen om den personlige friheds ukrænkelighed, som fremgår af § 71 i Grundloven.

Som begrundelse for lovforslaget anføres: ”*Formålet med lovforslaget er således, at gøre det klart for såvel personale og kommunalbestyrelsen som beboere og besøgende, hvilke typer og grader af adfærd, der betragtes som så uacceptabel, at de kan føre til regulering af enkelte besøgendes tilstedeværelse. Endvidere anbefales der formelle regler, der sikrer, at restriktionerne pålægges ved en afgørelse, der skal opfylde de forvaltningsretlige krav til afgørelser, og at der er klageadgang for såvel beboeren som de besøgende.*”

Besøgsrestriktioner kan således iværksættes for at begrænse en besøgendes færden på institutioner, fællesarealer og andre boformer med tilknyttet personale, men derimod ikke i den del af boligen, som beboeren alene har råderet til. En undtagelse hertil er, at der kan træffes afgørelse om, at besøgende nægtes adgang også til borgerens egen bolig, når der er personale til stede i boligen. Reglerne beskytter således beboerens ret til at få besøg, også selvom den besøgende er voldelig, truende, chikanerende eller på anden vis til gene for personale og andre beboere.

Lovgivningsmæssige rammer

Socialudvalget har den endelige beslutningskompetence om iværksættelse af besøgsrestriktioner. Denne kompetence kan ikke delegeres til Socialforvaltningen, hvilket understreger den alvor, der ligger i en besøgsrestriktion. Dog kan Socialforvaltningen træffe en foreløbig afgørelse om besøgsrestriktioner, hvis der er et øjeblikkeligt

Voksne

Bernstorffsgade 17
1577 København V

Mobil
5152 1022

E-mail
FF2V@sof.kk.dk

EAN nummer
5798009683052

behov herfor. En foreløbig afgørelse om en besøgsrestriktion skal snarest muligt forelægges Socialudvalget.

Reglerne for kommunernes brug af besøgsrestriktioner fremgår af serviceloven § 137 a - § 137 d.

Hovedreglen er, at personer, som bor i plejeboliger, plejehjem eller andre boligformer med tilknyttet personale, selv bestemmer, hvem vedkommende vil have på besøg.

Socialudvalget kan undtagelsesvis og ifølge strenge betingelser iværksætte begrænsninger for besøgendes adgang til bolig og fællesarealer i ovenstående boformer, jf. serviceloven § 137 b, såfremt:

- Den besøgende truer med eller udøver vold mod andre beboere eller personale.
- Den besøgende chikanerer eller generer andre beboere eller personale.
- Den besøgendes adfærd og tilstedeværelse leder til utryghed, forråelse af miljø på fællesboligarealer eller vanskeliggør hjælp efter serviceloven.

Afgørelse om besøgsrestriktion skal opfylde følgende krav:

- Den skal være absolut nødvendig.
- Omfanget og den tidsmæssige udstrækning skal fremgå af afgørelsen.
- Mindre indgribende initiativer skal være forsøgt.

Således kan besøgsrestriktioner iværksættes i tilfælde, hvor beboeren gerne vil se den besøgende, men denne udviser voldelig, truende, chikanerende eller på anden vis generende adfærd overfor andre beboere eller personale.

Den besøgende kan udelukkes fra fællesarealer på alle tidspunkter og fra den besøgte borgers bolig i perioder, hvor personale giver ydelser efter serviceloven. Socialudvalget kan således ikke begrænse besøgendes adgang til den del af boligen, som den besøgte beboer alene har råderet over, undtagen når der er personale til stede

Den praktiske brug af besøgsrestriktioner

Der foreligger en forretningsgang for, hvordan besøgsrestriktioner iværksættes. Den består af to skemaer, som et tilbud udfylder og indsender til borgercentret. Det ene skema, skema A, anvendes, når der søges iværksat en besøgsbegrænsning, mens det andet skema, skema B, anvendes, når det har været nødvendigt at træffe en foreløbig afgørelse om besøgsbegrænsning, som efterfølgende skal godkendes af Socialudvalget.

Skema A vil typisk omhandle situationer, hvor en besøgende gentagende gange har givet anledning til alvorlige problemer under ophold i fællesarealer eller beboerens bolig samtidig med, at personale yder hjælp efter serviceloven.

Skema B vil typisk omhandle situationer, hvor en besøgende under tidligere besøg har givet anledning til alvorlige problemer i fælleslokaler ved fx chikanøs, truende eller angstfremkaldende adfærd. Under det konkrete besøg udvikler den besøgende voldelig eller truende adfærd, hvorfor botilbudslederen ikke har andet valg end at bortvise den besøgende.

Socialforvaltningen har på voksenområdet skrevet et kort præciserende notat med eksempler, der skal tydeliggøre overfor tilbuddene, hvornår besøgsrestriktioner kan og ikke kan iværksættes. Der foreligger desuden et notat, der kort beskriver reglerne om besøgsrestriktioner. Det er herunder præciseret, at situationer, hvor en beboer ikke ønsker at have besøg af en konkret besøgende, falder uden for regelsættet om iværksættelse af besøgsrestriktioner. Situationer, hvor en besøgende ikke kender en eller flere beboere på et konkret tilbud, falder ligeledes uden for regelsættet. Besøgende kan i disse tilfælde anmodes om at forlade tilbuddet ud fra almindelige ordenshensyn. Notaterne ligger på Socialforvaltningens intranet og er vedlagt som bilag 1 og bilag 2.

Socialforvaltningens brug af besøgsrestriktioner

Brugen af besøgsrestriktioner varierer på tværs af Socialforvaltningens ressortområder.

Det har hovedsageligt været på psykiatri- og udsatteområdet, at Socialforvaltningen har gjort brug af lovens mulighed for iværksættelse af besøgsrestriktioner. På psykiatri- og udsatteområdet har der inden for de seneste år været tilfælde, hvor besøgendes problematiske adfærd har ledt til anvendelse af besøgsrestriktion. Der er ofte tale om situationer, hvor beboere på fx herberg eller § 108-botilbud får besøg af boligløse eller stofmisbrugende personer med truende, aggressiv og stærkt alkoholpåvirket adfærd til stærk gene for personale og andre beboere. Fra 2015 og frem er fire besøgsrestriktioner iværksat på psykiatri- og udsatteområdet. Dette skal ses i lyset af de forholdsvis strenge betingelser for iværksættelse af besøgsrestriktioner. Desuden forsøger centrene som udgangspunkt at løse konflikter ad pædagogisk vej, og i konkrete trussels- eller chikanetilfælde henvender de sig til politiet, og beder dem om at tage affære.

Borgercentrene bidrager med at udrede om konkrete tilfælde med problematiske besøgende falder inden for reglerne om besøgsrestriktioner, eller om der er grundlag for at bede den

besøgende forlade tilbuddet ud fra almindelige ordenshensyn. Enten fordi den besøgende ikke skal besøge nogen bestemt, eller fordi den besøgende ikke er ønsket af en konkret beboer.

På handicapområdet forsøger institutioner at dæmpe konflikter med problematiske besøgende gennem dialog, mægling og særskilte aftaler for besøgende med problematisk adfærd. Der er her en opfattelse af, at besøgsrestriktioner kan virke konfliktoptrappende, fordi det mest er i samarbejdet med pårørende, at der er problematiske situationer. Derfor forsøger institutionerne så vidt muligt at undgå brug af besøgsrestriktioner. Muligheden for at iværksætte besøgsrestriktioner har ikke været taget i brug siden 2012 på handicapområdet.

På børne- og ungeområdet gør Socialforvaltningen ikke brug af besøgsrestriktioner. Institutioner forsøger at dæmpe konflikter med problematiske besøgende gennem dialog eller særskilte aftaler om, at besøgende med problematisk adfærd ledes væk fra de øvrige børn, eksempelvis til tomme lokaler, hvor besøget så kan foregå.